

Jaarverslag 2022

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Inleiding	3
2. Politieke ontwikkelingen (I)MVO 2022	4
3. Inzet en resultaten MVO Platform	7
4. Ontwikkelingen MVO Platform.....	12
Bijlage I: Leden MVO Platform 2022	16

1. Inleiding

Dit jaarverslag geeft een overzicht van de politieke ontwikkelingen in 2022, het werk en de inzet van het MVO Platform en de behaalde resultaten.

De basis van het werk van het MVO Platform in 2022 zijn de missie en de doelen uit het strategieplan 2021-2025: *Bedrijven nemen over de hele keten verantwoordelijkheid voor de effecten van hun activiteiten op sociaal, mensenrechten en ecologisch gebied, daarover verantwoording afleggen en de dialoog aangaan met belanghebbenden*. Het MVO Platform heeft zich tot missie gesteld om bij te dragen aan het realiseren van deze visie door middel van het nastreven van twee doelen:

1. Een sterk maatschappelijk middenveld gericht op het verbeteren van het gedrag en het beleid van bedrijven en op beter overheidsbeleid voor MVO.
2. De Nederlandse overheid vervult een ambitieuze en effectieve rol, ook internationaal, middels een doordachte mix van vrijwillig en verplichtend beleid, waardoor bedrijven zowel ter verantwoording kunnen worden geroepen als actief worden gestimuleerd om maatschappelijk verantwoord te ondernemen.

Zie het strategieplan 2021-2025 voor een uitgebreide omschrijving van de doelen en subdoelen.

Het MVO Platform zet zich onder meer in voor de volgende doelen:

1. De aanneming van een ambitieus wetsvoorstel voor verplichte due diligence-regels in Nederland.
2. Ambitieuze overheidsbeleid voor de andere beleidsmaatregelen in de doordachte mix, waarbij vrijwillige maatregelen nauw aansluiten bij de verplichte maatregelen.
3. Concrete en ambitieuze stappen in het beleid voor maatschappelijk verantwoord inkopen voor verantwoorde ketens (ISV-beleid) en de uitvoering daarvan in de praktijk.
4. Verbetering van de toegang tot remedie voor slachtoffers.
5. Een effectieve herziening van de OESO-richtlijnen.

Dit jaarverslag begint met een samenvatting van de politieke ontwikkelingen voor IMVO in 2022 (hoofdstuk 2). Hoofdstuk 3 gaat in op het werk van het MVO Platform op bovengenoemde doelstellingen en de daarop behaalde resultaten. In hoofdstuk 4 worden de ontwikkelingen binnen het maatschappelijk middenveld en specifiek het MVO Platform uiteengezet en het werk van het MVO Platform voor een sterk maatschappelijk middenveld. Tot slot is een financiële rapportage van 2022 bijgevoegd in hoofdstuk 5.

2. Politieke ontwikkelingen (I)MVO 2022

Voorafgaand aan het jaar 2022 worden verschillende mijlpalen voor maatschappelijk verantwoord ondernemen in Nederland bereikt: de aankondiging van de Initiatiefwet voor Duurzaam en Verantwoord Ondernemen, publicatie van de *Bouwstenen voor wetgeving* door het kabinet, de daaropvolgende aankondiging van minister De Bruijn dat er gewerkt zou gaan worden aan nationale wetgeving en de bevestiging hiervan in het regeerakkoord van de kersverse nieuwe coalitie. Hierin stond: *“Nederland bevordert in de EU de internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen wetgeving (IMVO) en voert nationale IMVO-wetgeving in die rekening houdt met een gelijk speelveld met de omringende landen en implementatie van mogelijke EU-regelgeving.”* Eind 2021 wordt bekend dat deze toezegging en het gehele IMVO-dossier getrokken zullen gaan worden door minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking Liesje Schreinemacher. Zo begint 2022 met een kersverse coalitie en minister.

In haar nieuwe rol bevestigt minister Schreinemacher bevestigt dat Nederland een nationaal wetgevingstraject zal starten, waarbij ze diverse consultaties aankondigt. In de loop van het jaar geeft de minister aan te stoppen met het meten van de naleving van de OESO-richtlijnen door grote bedrijven in Nederland. Nu er wetgeving is aangekondigd vindt het kabinet het niet meer doelmatig om dit te blijven meten. Wel kondigt ze een monitoringsonderzoek aan dat in 2023 wordt afgerond en als 0-meting voor toekomstig IMVO-beleid (waarschijnlijk enkel wetgeving) kan fungeren. De beleidsnota BHOS, met de titel *‘Doen waar Nederland goed in is’*, besteedt vrijwel geen aandacht aan IMVO, met uitzondering van de zorgelijke opmerking dat het Nederlandse wetsvoorstel wordt gebaseerd op het EU-voorstel, terwijl dit zwaar ondermaats is.

In Europa zijn er meer ontwikkelingen. In februari 2022 – twee jaar later dan Europarlementariër Reynders aanvankelijk had aangekondigd – verschijnt het voorstel voor de Europese Richtlijn voor maatschappelijk verantwoord ondernemen. Het bevat zorgwekkende weeffouten, waardoor het niet meer goed aansluit bij de OESO-richtlijnen. Slechts minder dan één procent van alle Europese bedrijven vallen onder de wet en zij hoeven niet al hun ketens te onderzoeken op misstanden. Ook kunnen zij hun verantwoordelijkheden via contractuele clausules afschuiven op leveranciers. In de maanden die volgen bereiden de lidstaten hun reactie voor en is Nederland het eerste land met een uitgebreide reactie. Hieruit blijkt dat het kabinet de Richtlijn flink wil verbeteren. De regering zegt teleurgesteld te zijn dat de voorgestelde richtlijn niet voldoet aan de OESO-richtlijnen en stelt vragen over de beperkingen van due diligence tot ‘gevestigde zakenrelaties’, de afhankelijkheid van contractuele clausules en de beperkte reikwijdte van 500+ medewerkers.

Net na de zomer is er beweging op twee andere dossiers in Nederland. Zowel het IMVO-steunpunt – ondergebracht bij RVO - en het subsidieloket voor sectorale samenwerkingsinitiatieven worden geopend. Beide zonder dat de Kamer betrokken is geweest bij de ontwikkeling van deze instrumenten. Het IMVO-steunpunt is in september gelanceerd en lijkt een inhoudelijk goede basis te hebben, maar gaat van start met beperkte capaciteit.

Dat de overheid van plan lijkt zich (verder) terug te trekken uit het beleid voor sectorale samenwerking wordt begin 2022 bevestigd. Tijdens de technische briefing in de Tweede Kamer op 17 februari wordt bekend dat het nieuwe beleid zal worden gereduceerd tot een financieringsinstrument, waarbij de overheid alleen nog een rol speelt als subsidievertrekker zonder hoge eisen te stellen aan de financiële ondersteuning. Deelname van maatschappelijke organisaties bij nieuwe initiatieven is geen harde eis. Wel wordt benadrukt dat deelname aan sectorale samenwerking geen invulling is van

de toekomstige individuele due diligence-verplichting. Het subsidie-instrument wordt – net als het IMVO-steunpunt - in september gelanceerd, zonder dat het beleid en de voorwaarden aan de Tweede Kamer zijn voorgelegd. Dit leidt tot veel kritiek uit de Kamer en hierdoor krijgt het beleid – ondanks dat het loket gewoon is opengegaan – mogelijk in 2023 toch nog een interessante wending.

Weer terug naar IMVO-wetgeving. Na advies van de Raad van State en publicatie van het Europese voorstel, is de (in 2021 aangekondigde) initiatiefwet voor Verantwoord en Duurzaam Internationaal Ondernemen in 2022 herschreven. Dit om meer draagvlak in Nederland te creëren en diverse elementen aan te scherpen. Op 1 november is de [initiatiefwet Verantwoord en Duurzaam Internationaal Ondernemen](#) officieel ingediend en ditmaal door zes partijen: ChristenUnie, PvdA, GroenLinks, SP, D66 en Volt. Een belangrijke stap om bedrijven te verplichten om te ondernemen met respect voor mens, milieu en klimaat in hun wereldwijde ketens. Ook belangrijk voor het Europese wetgevingstraject. Minister Schreinemacher verwelkomt de initiatiefwet tijdens de begrotingsbehandeling BHOS in november en stelt voor om het wetgevingsproces van het kabinet 'on hold' te zetten.

Hoewel de Uitvoeringsagenda Internationale Sociale Voorwaarden (ISV) voor 2021 was aangekondigd, verscheen de [Uitvoeringsagenda ISV](#), waarmee het kabinet duidelijk maakt hoe de ambities uit de beleidsnota en het Nationaal Plan MVI op het gebied van de ISV geconcretiseerd worden, uiteindelijk pas in juni 2022. Hierin zijn negentien maatregelen aangekondigd, waarbij vooral veel aandacht is voor voorlichting en steun aan inkopers en wordt verder een aantal onderzoeken aangekondigd. Een duidelijke tijdlijn ontbreekt, net als meetbare doelstellingen of echt nieuwe stappen om het dossier verder te trekken. Ook is er onvoldoende invulling gegeven aan de [motie van Van Raan \(juni 2021\)](#) om ambitieuze en meetbare doelen op te stellen voor de toepassing van de ISV in de gunningscriteria in aanbestedingen van de Rijksoverheid. De Uitvoeringsagenda staat in het najaar op de politieke agenda van Commissiedebat Functioneren Rijksdienst, maar helaas ontbreekt politieke aandacht.

Ook het [herziene Manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen \(MVOI\) ondertekend](#) laat een tijd op zich wachten. Ondertekenaars van het Manifest (centrale en decentrale overheden) publiceren een Plan van Aanpak waarin zij aangeven hoe zij hun opdrachtgeverschap en inkoop willen inzetten voor de transitie naar een 'duurzame, sociale wereld'. Nieuw is dat de ISV in het Manifest heel duidelijk naar voren komt en dat het Manifest dit keer wel door alle ministeries is ondertekend.

Een andere publicatie die in 2022 op de agenda staat is het nieuwe Nationaal Actie Plan Bedrijven en Mensenrechten (NAP). Hoewel het nieuwe NAP al in 2021 werd verwacht, werd de publicatie een aantal keer uitgesteld. Uiteindelijk wordt het [nieuwe NAP](#) in september gepubliceerd, ruim drie jaar nadat de Kamer instemde met de motie die hiertoe ocriep. In het actieplan staat een duidelijke actiepuntenlijst met tijdlijn en verantwoordelijke ministeries en een aantal nieuwe acties om de toegang tot remedie te verbeteren.

De OESO inventariseerde in 2021 en 2022 hoe lidstaten aankijken tegen de herziening van de OESO-richtlijnen en zou in 2022 besluiten of deze herziening er ook daadwerkelijk gaat komen. Nederland spreekt zich eind 2022 uit om zich actief in te zetten voor een grondige herziening van het milieuhoofdstuk. De OESO schuift het daadwerkelijke besluit over de herziening door naar 2023.

Het ministerie van EZK is in 2021 begonnen met de invoering van IMVO-voorwaarden bij 16 financieringsinstrumenten. Een ander instrument van EZK - de Transparantiebenchmark – krijgt een

kritische evaluatie, die ertoe leidt dat minister Adriaansens de Transparantiebenchmark zal opheffen. Op andere MVO-dossiers die in het regeerakkoord werden genoemd, zoals een aangepast voorstel voor duurzaamheidsinitiatieven als uitzondering op de Mededingingswet (een voorstel dat al lange tijd bij EZK ligt) en transparantie-eisen voor supermarkten, is in 2022 geen voortgang geboekt.

In het Europese wetgevingstraject bereikt de Raad rond dezelfde periode een teleurstellend compromis over de onderhandelingsinzet op de EU-richtlijn voor gepaste zorgvuldigheid (CSDDD). Hoewel enkele positieve aanpassingen – zoals het opnemen van de risicogerichte benadering in plaats van het concept 'gevestigde zakenrelatie' wijkt het voorstel op een aantal zeer belangrijke punten af van de OESO-richtlijnen, zoals de introductie van het onduidelijke concept 'activiteitenketen'. Nederland stemt in december tegen dit voorstel. De onderhandelingen op basis van deze positie starten in 2023 en naar verwachting neemt het Europees parlement in mei 2023 stelling in.

Begin december wordt de EU-wet tegen ontbossing aangenomen. Milieudefensie en anderen ([Friends of the Earth Europe](#), [Greenpeace EU](#), [WWF](#)) spreken van een doorbraak, maar zien ook belangrijke tekortkomingen. Zo geldt de wet niet voor financiële instellingen. Wel zijn die opgenomen in de *review clause*, wat betekent dat over twee jaar opnieuw wordt gekeken of financiering van ontbossing nog steeds vrijuit gaat. Daarnaast worden ook de rechten van inheemse en lokale gemeenschappen onvoldoende beschermd en vallen niet alle beboste gebieden onder de wet.

Ondertussen laten de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) en de Autoriteit Consument en Markt (ACM) zien dat toezicht houden op MVO-wetgeving kan, net als ingrijpen als het nodig is. De ILT heeft op basis van een [milieuzorgplicht](#) van bedrijven een [beleidsregel](#) opgesteld over de export van zeer schadelijke brandstoffen naar met name West-Afrikaanse landen. Dit besluit is om [meerdere redenen](#) baanbrekend en laat een glimp zien van wat toezicht op MVO-wetgeving in de toekomst zou kunnen betekenen. Ook [de ACM](#) gaat over tot handhaving op slecht onderbouwde claims over duurzaam en verantwoord ondernemen.

3. Inzet en resultaten MVO Platform

Het MVO Platform richt zich in 2022 op het pleiten voor de doordachte mix van vrijwillige en bindende beleidsmaatregelen op het gebied van MVO. De nadruk ligt daarbij op de invoering van due diligence-wetgeving in Nederland. Daarnaast vraagt het MVO Platform ook aandacht voor andere onderdelen van de beleidsmix, zoals het beleid voor Sectorale Samenwerking en het beleid voor Maatschappelijk Verantwoord Inkopen.

Hoogtepunt in 2022 was de (her)indiening van de initiatiefwet voor duurzaam en verantwoord ondernemen in Nederland; een voorstel in lijn met de contouren voor wetgeving die het MVO Platform maakte. Daarnaast is de houding van Nederland in de Raad om het Europese voorstel bij te sturen positief. Daaraan heeft een kennismakingsgesprek met minister Schreinemacher wellicht bijgedragen. Een ander concreet positief resultaat is de publieke steun voor het verbeteren van de OESO-richtlijnen. Op het gebied van de toegang tot remedie (in het NAP) zijn ook positieve beleidsveranderingen aangekondigd.

Een ambitieus wetsvoorstel is ingediend

Het werk rondom IMVO-wetgeving is ook in 2022 opnieuw uitgevoerd door de werkgroep wetgeving. Het coördinatiepunt van het MVO Platform speelt hierin een actieve rol, die aansluitend en aanvullend is met de werkgroep. Hieronder staan de belangrijkste activiteiten en resultaten op het gebied van wetgeving. Meer details zijn te vinden in een apart verslag van de werkgroep wetgeving.

De herindiening van het wetsvoorstel is het belangrijkste resultaat van de werkgroep wetgeving in 2022. Een grote stap en een goed voorstel, zie deze dertien [veelgestelde vragen en antwoorden over de wet](#) en [deze uitgebreide reactie](#). Het MVO Platform waardeert in het bijzonder de volgende elementen, allen sluiten aan bij onze suggesties:

- De verplichtingen in de wet voor bedrijven zijn in lijn met de OESO-richtlijnen, het internationale kader dat al sinds 2011 de norm is voor maatschappelijk verantwoord ondernemen. Het wetsvoorstel omvat alle zes stappen van gepaste zorgvuldigheid en de hele waardeketen.
- De zorgplicht voor alle bedrijven stelt een duidelijke norm en zorgt voor een verbetering in de toegang tot recht voor slachtoffers. Ook is de plicht tot het herstel van de nadelige gevolgen (stap 6 van gepaste zorgvuldigheid) een zeer belangrijk element van de wet.
- Het wetsvoorstel hanteert een eenduidige en holistische benadering door zich te richten op alle vormen van schade aan mensenrechten, het milieu, het klimaat en dierenwelzijn. Ook geldt de gepaste zorgvuldigheidsplicht voor alle typen bedrijven, waaronder financiële instellingen.
- Het wetsvoorstel geeft bedrijven waar mogelijk de kans om zich te verbeteren, in plaats van het in de hand werken van risicomijdend gedrag dat het verbreken van zakenrelaties bevordert. Zo krijgen bedrijven de kans om hun lerend vermogen aan te spreken. Tegelijkertijd kan de toezichthouder ook harder ingrijpen als dat nodig is en behoren civielrechtelijke en strafrechtelijke handhaving voor de notoire overtreders ook tot de mogelijkheden.

De werkgroep wetgeving organiseert in 2022 diverse inhoudelijke sessies met experts uit het IDVO-netwerk ([Initiatief Duurzaam en Verantwoord Ondernemen](#)) en daarbuiten. Belangrijke focus zijn de

ontwikkeling van voorstellen voor nationale wetgeving, waaronder op het gebied van klimaat-due diligence en stakeholderbetrokkenheid. Het MVO Platform komt in september met een visiedocument [betekenisvolle stakeholderbetrokkenheid in due diligence](#). In het wetsvoorstel blijkt de positie van belanghebbenden stevig verankerd met referenties in verschillende artikelen.

Daarnaast heeft de werkgroep wetgeving in 2022 aan de volgende activiteiten gewerkt:

- *Groei en doorstart van de landelijke campagne voor wetgeving (via IDVO)*. Dit is goed gelukt. Meer bedrijven, organisaties en experts sluiten in 2022 aan bij het IDVO-netwerk en binnen het netwerk is kennis over wetgeving gedeeld en verder ontwikkeld, onder anderen via de nieuwsbrief en verschillende kennissessies. Er is vooral momentum gecreëerd rondom de publicatie van de initiatiefwet op 1 november, in het IDVO-netwerk en daarbuiten, in media, politiek. Er komen een persbericht en visuals die organisaties, bedrijven en anderen kunnen gebruiken op social media.
- *De aanneming van wetgeving*. Zoals beschreven in hoofdstuk 2 besluit de minister van BHOS om het wetgevingstraject *on hold* te zetten en ruimte te bieden aan de initiatiefwet. In mei blijkt dat de minister geen rekening meer wil houden met de eerdere bouwstenen voor IMVO-wetgeving ([het debat](#) en [schriftelijk overleg](#) met de Tweede Kamer). In september zegt Schreinemacher in de Kamer, na vragen van CU en Volt, toe dat de Nederlandse wet op de zes stappen van gepaste zorgvuldigheid volgens de OESO-richtlijnen moet worden gebaseerd. Dit blijft echter lastig te rijmen met de wens van de minister om zoveel mogelijk in lijn te blijven met het EU-voorstel.

Nederland probeert het Europese voorstel te verbeteren

Een tweede positieve ontwikkeling is de inzet van Nederland in de Europese arena. Het MVO Platform maakt [kennis](#) met minister Schreinemacher op 14 maart, waarin het samen met MVO Nederland, zijn visie deelde op het EU-voorstel en [vier kernaanbevelingen om het voorstel te repareren](#) doet. De minister deelt een aantal van deze zorgen (o.a. met betrekking tot gevestigde zakenrelaties en 'contractual cascading'), blijkt uit de positie van het kabinet, het BNC-fiche, dat begin april wordt gepubliceerd. Het MVO Platform is blij dat het kabinet meer ambitie wil zien. Het MVO Platform neemt in maart deel aan het webinar van de SER en de rondetafel op 4 april met Lara Wolters. In [het debat](#) en [schriftelijk overleg](#) met de Tweede Kamer in mei lijkt minister Schreinemacher in Europa relatief sterk in te zetten op (betere) overeenstemming van het EU-voorstel met de OESO-richtlijnen.

De minister steunt publiekelijk de herziening van de OESO-richtlijnen

Herziening van de OESO-richtlijnen, een traject dat door de OESO zelf is gestart, staat ook in 2022 weer hoog op de agenda van het MVO Platform, in nauwe samenwerking met OECD Watch. Er is in 2022 meermaals met het ministerie gesproken over dit traject waarin we oproepen tot een actieve houding van Nederland. Ook was er de 'beleidsdialoog' waaraan naast ministeries en VNO-NCW, ook het NCP deelnam. De lobby van het MVO Platform had resultaat. Eerst kondigt minister Schreinemacher in juni aan dat zij zich actief zal inzetten voor het opnemen ervan dierenwelzijn in de OESO-richtlijnen. In oktober volgt de uitspraak (zie [antwoorden vaststelling begrotingsstaat](#)) dat Nederland zich in zal zetten voor een grondige herziening van het milieuhoofdstuk van de OESO-richtlijnen, waarin klimaat en biodiversiteit zijn opgenomen. Naast het opnemen van dierenwelzijn, ondersteunt Nederland ook het belang van het expliciet benoemen van de veiligheid van mensenrechtenverdedigers in de richtlijnen. Nederland neemt hiermee een koploperspositie in binnen de OESO. Besluit over de aanpassingen in de OESO-richtlijnen volgt in 2023.

Het kabinet zet stappen om de toegang tot remedie voor slachtoffers te verbeteren

Begin 2022 wordt een consultatie georganiseerd door de SER, waarbij een conceptversie van het nieuwe NAP wordt gedeeld. Toch duurt het nog tot de zomer totdat de definitieve versie van het nieuwe NAP werd gepubliceerd. Het MVO Platform heeft in het traject input geleverd op zowel het proces van de herziening als de inhoud, waarbij beiden vruchten hebben afgeworpen. Er wordt meer samenhang tussen beleid nagestreefd en alle doelstellingen worden SMART geformuleerd. Toch blijft het aantal nieuwe maatregelen beperkt, zeker op pijler 1 en 2. De derde pijler bevat wel een aantal nieuwe maatregelen, maar een echt "ecosysteem van remedie" (zoals geadviseerd door het College voor de Rechten van de Mens) is er niet gekomen. Positief is dat er het NAP het werk van het Nationaal Contact Punt (NCP) nadrukkelijker wil laten meewegen in de MVO-voorwaarden in het bedrijfsleveninstrumentarium, waardoor meewerken aan een NCP-procedure wordt gestimuleerd, in lijn met een suggestie van het MVO Platform. Ook zou stap zes van due diligence (remedie) extra aandacht krijgen via het IMVO-steunpunt, het beleid voor sectorale samenwerking en in de inzet van Nederland op de EU-richtlijn due diligence. De monitoring van de voortgang op de verschillende acties lijkt ook te verbeteren, middels een jaarlijkse Kamerbrief, het oprichten van een interdepartementale werkgroep voor de verschillende elementen van het NAP en het betrekken van belanghebbenden bij de monitoring van de voortgang. In oktober publiceerde het [MVO Platform een uitgebreide reactie](#).

IMVO-steunpunt omarmt de OESO-richtlijnen

Tijdens de ontwikkelingsfase, vanaf eind 2021, deelt het MVO Platform zijn visie en zorgen over het IMVO-steunpunt met de RVO die verantwoordelijk was om het IMVO-steunpunt uit de grond te stampen. Voorafgaand aan de stakeholderbijeenkomst op 23 juni, publiceert het MVO Platform een [visiedocument met daarin drie belangrijkste aandachtspunten voor een sterk IMVO-steunpunt](#). Het is belangrijk dat het steunpunt een heldere boodschap uitdraagt richting bedrijven en dat het steunpunt stakeholderbetrokkenheid bij het due diligence-proces van bedrijven stimuleert. Ook is het noodzakelijk dat het steunpunt in goede samenhang acteert met het NCP en de toekomstige toezichthouder. Het MVO Platform pleit er steeds voor dat maatschappelijke organisaties en vakbonden betrokken en gehoord worden bij de ontwikkeling van het steunpunt en dit is in zekere mate ook gebeurd. Er is een 'community of practice' aangekondigd, waar naast bedrijven en experts, ook het maatschappelijk middenveld aan deel kan nemen. Op 30 september opent het [IMVO-steunpunt](#) zonder veel publiciteit en zonder dat de minister over de opzet en doelstellingen communiceerde naar de Kamer. Wel lijken in de uitvoering veel aandachtspunten van het MVO Platform te zijn meegenomen. Het steunpunt gaat echter van start met weinig budget en capaciteit. In het najaar bleek dat er nog weinig animo was voor het IMVO-steunpunt.

Beleid voor Sectorale Samenwerking stelt zeer teleur

Het MVO Platform heeft in 2022 getracht het beleid voor sectorale samenwerking bij te sturen, maar tevergeefs. Tijdens de technische briefing op 17 februari werd bekend dat het nieuwe beleid zal worden gereduceerd tot een financieringsinstrument, waarbij de overheid alleen nog een rol speelt als subsidievertrekker zonder hoge eisen te stellen aan de financiële ondersteuning. Deelname van maatschappelijke organisaties bij nieuwe initiatieven is geen harde eis. Er blijkt weinig ruimte om iets te zeggen over de eigen rol van de overheid in sectorale samenwerking. Hieropvolgend publiceert het MVO Platform [een oproep](#) aan het ministerie om te toetsen of nieuwe initiatieven in ieder geval voldoen aan de OESO-richtlijnen en ervoor te zorgen dat hierbij vakbonden en maatschappelijke organisaties op een betekenisvolle wijze worden betrokken. Hoewel in het uiteindelijke subsidie-

instrument (gelanceerd in september), veel aandacht is voor de OESO-richtlijnen en een aantal belangrijke elementen daarvan (onder anderen gender-sensitieve due diligence) blijkt er op andere punten weinig te zijn verbeterd. Groepen van minimaal vijf bedrijven kunnen financiering aanvragen voor het gezamenlijk uitvoeren van ten minste één van de zes stappen van due diligence. Samenwerking met maatschappelijke organisaties is optioneel. Tijdens de begrotingsbehandeling BHOS in november uit Van der Lee (GroenLinks) - na inbreng van het MVO Platform en de vakbonden - veel kritiek op het net gelanceerde subsidieprogramma Sectorale samenwerking. Waarom trekt de overheid zich terug terwijl partijen wel degelijk een meerwaarde zien in de convenanten? Hoe verhoudt dit beleid zich tot wetgeving? Minister Schreinemacher gaf naar aanleiding van de [aangenomen motie sectorale samenwerking \(GroenLinks en PvdA\)](#) aan de Kamer nog in 2022 te informeren over nadere invulling van het subsidieprogramma voor sectorale samenwerking en de rol van de overheid daarin. Dit is echter verschoven naar 2023.

Ambitieniveau voor maatschappelijk verantwoord inkopen valt tegen

Het werk van het MVO Platform op dit dossier is uitgevoerd binnen de module MVI.¹ In 2022 is er op dit dossier politiek gezien weinig echte vooruitgang, mede doordat de Uitvoeringsagenda ISV op zich liet wachten. Het MVO Platform besteedt in eerste instantie aandacht aan het verspreiden en bespreken van de conclusies van het onderzoek [Goed voorbeeld doet volgen?](#) uit 2021. Hiertoe worden diverse gesprekken gevoerd, onder anderen met enkele verschillende experts, PIANOo, ministeries en ook met academici, waar de mogelijkheden voor het verder verplichten van de ISV is verkend. Hiermee wordt gepoogd de druk op het proces van de Uitvoeringsagenda hoog te houden en is ook het netwerk van medestanders verder uitgebouwd.

In juni werd de Uitvoeringsagenda ISV gepubliceerd. Zoals in hoofdstuk 2 is te lezen, was het MVO Platform blij dat deze er eindelijk was, maar viel het ambitieniveau erg tegen. Kort hierna publiceerde het MVO Platform daarom, samen met MVO Nederland, een [oproep aan de betrokken ministeries voor een ambitieus inkoopbeleid](#), waarin het ontbreken van urgentie en daadkracht voor verantwoorde inkoop is benadrukt. Ook stuurde het MVO Platform een [brief aan de Tweede Kamer](#). Hoewel dit in eerste instantie niet direct aandacht kreeg in het commissiedebat in september, leidde het uiteindelijk tot [Kamervragen van de PvdD](#) over de nog niet uitgevoerde motie van Van Raan, over het opstellen van ambitieuze en meetbare doelen voor MVI, en verankering van de ISV in de Aanbestedingswet.

De lobby van het MVO Platform en FNV in 2021 rondom het herziene Manifest MVOI werpt in 2022 vruchten af. Het nieuwe Manifest besteedt veel meer aandacht aan de ISV en ook ons punt dat de gehele overheid het manifest zou moeten tekenen, is overgenomen. Later in het jaar blijkt ook dat het ondersteuningsteam ISV van PIANOo de ondertekende partijen actief zal benaderen om de ISV ambitieus in de actieplannen op te nemen. Het MVO Platform werkt verder aan het voorbereiden van een uitwisselingsbijeenkomst voor inkopers en experts om met elkaar te bespreken hoe de ISV een stap verder gebracht kunnen worden. Doel hiervan is om het netwerk te vergroten, medestanders te vinden en om de verschillende onderzoeken die in de Uitvoeringsagenda zijn aangekondigd alvast te bespreken. Er is veel animo voor de bijeenkomst, die zal plaatsvinden in januari 2023. De ISV blijven een dossier van de lange adem, maar er is dit jaar een verdere basis opgebouwd voor volgend jaar.

¹ De module MVI werd in 2022 mogelijk gemaakt met additionele financiering van FNV, CNV, Fairtrade Nederland, Fairwear en WNCB.

2023 wordt een belangrijk jaar voor de daadwerkelijke start van de verschillende maatregelen uit de Uitvoeringsagenda, waaronder diverse belangrijke onderzoeken.

Beleidsnota 'Doen waar Nederland goed in is' slaat plank mis

Voor 2022 was aangekondigd dat er meer duidelijkheid zou komen over divers beleidsmaatregelen binnen de *doordachte mix voor IMVO-beleid*, maar dat valt tegen. De nieuwe beleidsnota Beleidsnota Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking is in de zomer gepubliceerd, maar helaas is van de beleidsaanscherpingen waarvoor het MVO Platform pleit ([zie input internetconsultatie](#)) niets terug te zien, de OESO-richtlijnen worden niet eens genoemd. Het MVO Platform gaat in [een position paper](#) in op kansen die Nederland laat liggen om met de Nederlandse handelsagenda daadwerkelijk een positieve bijdrage te leveren aan duurzame ontwikkeling wereldwijd. Het ademt nu vooral de handelsagenda uit. Het MVO Platform is één van de sprekers tijdens het rondetafelgesprek over de nota in de Tweede Kamer en vindt gehoor bij veel partijen. Door de grote focus van de nota op handel wordt de hoop ook in dit gesprek gevestigd op wetgeving.

Ambitie EZK ondergesneeuwd

Het MVO Platform volgt, op afstand, de ontwikkelingen bij het Ministerie van EZK, zoals de Transparantiebenchmark, de IMVO-voorwaarden voor EZK-financieringsinstrumenten en de Corporate Governance Code. Er vinden enkele gesprekken plaats met het ministerie en met de RVO. Voorafgaand aan het commissiedebat Bedrijfslevenbeleid in oktober stuurt heeft het MVO Platform een [brief naar de Kamer](#), met daarin drie suggesties waarop EZK MVO kan bevorderen. Deze onderwerpen moeten het in het debat echter afleggen tegen de energiecrisis, waardoor het in 2022 onduidelijk blijft wat er met de Transparantiebenchmark gaat gebeuren en of EZK overgaat tot het *permanent* voorwaarden stellen aan steun.

4. Ontwikkelingen MVO Platform

Coördinatiepunt

Het coördinatiepunt van het MVO Platform is ondergebracht bij SOMO. In 2022 bemensen Gisela ten Kate, David Ollivier de Leth en Trude Vredeveld het coördinatiepunt. Daarnaast is Manon Wolfkamp, als freelancer, wederom ingezet voor het leiden van de werkgroep wetgeving en het IDVO. Het MVO Platform werkt voor de interne en externe communicatie samen met medewerkers van het communicatieteam van SOMO. In 2022 bestaat de stuurgroep van het MVO Platform uit vertegenwoordigers van FNV (voorzitter), Milieudefensie, Oxfam Novib, Fairtrade Nederland en SOMO.

Het coördinatiepunt van het MVO Platform probeert continu bij haar leden te peilen of de focus en de aanpak van het MVO Platform aansluit bij de behoeften en verwachtingen van de leden, voornamelijk tijdens Platformvergaderingen, (ad-hoc) lobbyoverleg of andere bijeenkomsten. Tijdens de platformvergadering in september 2022 is een sessie georganiseerd om met leden input te verzamelen voor de focus en het jaarplan van 2023.

In 2022 is besloten dat de Werkgroep Wetgeving zal worden opgenomen in het Platform vanaf 2024. Er wordt daarom gesproken over de vraag hoe de ledenbijdragen vanaf 2024 het werk en de ambities van het MVO Platform kan financieren. De inhoudelijke strategie is hierin het belangrijkste uitgangspunt, maar ook de hoge inflatie in 2022 is hierin meegenomen. Het MVO Platform heeft in september een memo naar het Platform gestuurd met verschillende scenario's, waarover leden hebben gestemd. Na discussie en kleine aanpassingen is een herziene verdeelsleutel tijdens de eerste Platformvergadering in 2023 goedgekeurd.

Communicatie

Het MVO Platform communiceert intern via mailinglijsten, de interne nieuwsbrief en de online Community. Er zijn in 2022 elf nieuwsbrieven verstuurd naar ongeveer 120 ontvangers. Voor externe communicatie gebruikt het MVO Platform de website (beschikbaar in het Nederlands en Engels) en Twitter. De aantallen websitebezoekers en volgers op Twitter stegen licht in 2022, met enkele pieken rondom de verschillende publicaties rondom het Europese wetsvoorstel en de Initiatiefwet Verantwoord en Duurzaam Internationaal Ondernemen.

Het MVO Platform kreeg in 2022 op verschillende momenten veel online en/of media-aandacht: onder anderen rondom de gezamenlijke oproep met MVO Nederland aan het kabinet voor een ambitieus inkoopbeleid op 2 september en rondom de indiening van de Initiatiefwet Verantwoord en Duurzaam Internationaal Ondernemen op 1 november.

Interne uitwisseling

Het MVO Platform organiseert in 2022 vijf Platformvergaderingen, twee stuurgroep vergaderingen en diverse (ad-hoc) lobby- en/of uitwisselingsbijeenkomsten. Tijdens de platformvergadering worden alle ontwikkelingen in de lopende dossiers besproken. Daarnaast zijn specifiek sessies georganiseerd over de volgende thema's:

Ontwikkelingen in het netwerk

In 2022 heeft het MVO Platform 25 leden (zie bijlage I). Begin 2022 werden Solidaridad en Woord en Daad officieel lid (na een aspirant-lidmaatschap in 2021) en in het najaar werd IUCN aspirant-lid van het Platform. Hivos heeft in 2022 besloten om haar lidmaatschap te beëindigen.

Het MVO Platform is adviserend lid van de SER-commissie Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (IMVO) en nam ook in 2022 deel aan de vergaderingen van deze commissie.

Gesprekpartner voor overheid en politiek

In 2022 onderhoudt het MVO Platform goede relaties met de ministeries van Buitenlandse Zaken, Economische Zaken en Klimaat, en Binnenlandse Zaken, de Tweede Kamer en andere relevante overheidsorganen, onder meer via:

- Gesprek nieuwe minister begin van het jaar
- Gesprekken met verschillende Kamerleden
- Gesprekken met ambtenaren op de verschillende ministeries (o.a. BZ, BZK, EZK, J&V)
- Gesprekken met uitvoeringsorganen en toezichthouders (o.a. RVO, ILT)

Externe uitwisseling

Het coördinatiepunt neemt ook in 2022 weer deel aan de netwerkbijeenkomsten met andere relevante netwerkorganisaties en maatschappelijke organisaties in het veld van MVO, milieu en ontwikkelingssamenwerking, zoals Partos, het Breed Mensenrechtenoverleg en MVO Nederland.

VNO-NCW, het ministerie van Buitenlandse Zaken en het MVO Platform zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor multistakeholderdialogoog over het IMVO-beleid. In 2022 is er één bijeenkomst geweest.

Inzet op Europees niveau via ECCJ

Het MVO Platform is medeoprichter en bestuurslid van de *European Coalition for Corporate Justice* (ECCJ), een Europees netwerk dat nationale coalities en maatschappelijke organisaties uit meer dan tien Europese landen. De inzet van het MVO Platform bij ECCJ wordt mede mogelijk gemaakt door SOMO. ECCJ streeft naar Europese wet- en regelgeving die maatschappelijke plichten en aansprakelijkheid van bedrijven vastlegt en heeft daar ook in 2022 weer sterk op ingezet, zowel richting het Europees Parlement en de Europese Commissie. Het MVO Platform werkt in 2022 nauw samen met ECCJ aan de realisatie van MVO-wetgeving op nationaal en Europees niveau.

In mei roepen meer dan 220 maatschappelijke organisaties en vakbonden, waaronder MVO Platformleden, [de EU op om de wet voor verantwoord ondernemen te verbeteren](#). ECCJ heeft in 2022 de campagne [Justice is Everybody's Business](#) gelanceerd, die oproept tot sterke MVO-wetgeving in Europa.

5. Financieel overzicht

In dit hoofdstuk staat de financiële rapportage van het MVO Platform voor 2022.

De totale lasten komen dit jaar uit op €230.507,-, waarmee deze iets hoger uitkomen dan begroot. De totale inkomsten in 2022 kwamen uit op €228.746,-, zoals begroot. Het MVO Platform sluit 2022 af met een klein tekort van € -1.761,-

De reserve van het MVO Platform komt aan het eind van 2022 uit op €47.673,- Hierin zit nu nog een bedrag van €8131,- (uit overschot MVO Platform uit 2021²), dat begin 2023 wordt toegevoegd aan de werkgroep wetgeving 2023. Het MVO Platform begint 2023 daarom met een reserve van € 39.542,-

Lasten	Begroot €	Gerealiseerd €
Personeelslasten		
<i>Personeelskosten</i>		
Coördinatie, module en communicatie	✔ 216,500	219,609
Projectlasten		
<i>Communicatie: website en publicaties</i>	✔ 7,800	✔ 9,552
<i>Overige projectkosten</i>	✔ 500	✔ 804
<i>Onvoorzien</i>	✔ 500	✔ 542
Subtotaal projectlasten	✔ 8,800	✔ 10,898
Totale lasten	225,300	230,507

² Tijdens de Platformvergadering in april 2022 is met leden afgesproken dat het overschot van het MVO Platform uit 2021 zou worden geboekt op de begroting van de werkgroep wetgeving van 2022. Dit is echter niet gebeurd, waardoor dit alsnog in 2023 zal worden doorgeboekt.

Baten	Begroot €	Gerealiseerd €
Ledenbijdragen		
ActionAid	5,000	5,000
Amnesty International	8,000	8,000
Arisa	2,000	2,000
Both Ends	8,000	8,000
CNV Internationaal	8,000	8,000
Cordaid	14,000	14,000
FairFood	5,000	5,000
Fairtrade Nederland	5,000	5,000
Fair Wear Foundation	5,000	5,000
FNV	24,000	24,000
Goede Waar & Co	500	500
Hivos	8,000	8,000
Milieudefensie	8,000	8,000
Oxfam Novib	18,000	18,000
PAX	8,000	8,000
Save the Children	14,000	14,000
Schone Kleren Campagne	5,000	5,000
Solidaridad	8,000	8,000
SOMO	18,000	18,000
Terre des Hommes	8,000	8,000
UNICEF Nederland	14,000	14,000
VBDO	2,000	2,000
World Animal Protection	5,000	5,000
Woord en Daad	8,000	8,000
Subtotaal ledenbijdragen	208,500	208,500
Overige bijdragen		
Module MVI:		
<i>CNV - MVI</i>	2,000	2,000
<i>Fair Wear Foundation</i>	4,000	4,000
<i>FNV MVI</i>	4,000	4,000
<i>Fairtrade</i>	1,500	1,500
<i>WNCB MVI</i>	7,000	7,000
Vergoeding SER IMVO-comissie	1,800	1,746
Subtotaal overige bijdragen	20,300	20,246
Totaal baten	228,800	228,746
Saldo baten -/- lasten	3,500	-1,761

Bijlage I: Leden MVO Platform 2022

1. ActionAid
2. Amnesty International - sectie Nederland
3. Arisa
4. Both ENDS
5. CNV Internationaal
6. Cordaid
7. Fairfood
8. Fairtrade Nederland
9. Fair Wear Foundation
10. FNV
11. GoedeWaar.nl
12. Hivos
13. Milieudefensie
14. Oxfam Novib
15. PAX
16. Save the Children
17. Schone Kleren Campagne
18. Solidaridad
19. SOMO
20. Tax Justice NL
21. Terre des Hommes
22. UNICEF Nederland
23. VBDO
24. Woord en Daad
25. World Animal Protection